

Økologi, Planter

Håndtering af økologiske brancheanbefalinger om gødning

Læs hvordan du planlægger gødsningen efter de nye brancheanbefalinger for økologisk produktion. Der må højst tilføres 43 kg udnyttet N fra konventionel husdyrgødning pr. ha og 65 kg, hvis mindst 22 kg af disse er fra afgasset husdyrgødning.

Viden om

For at fremme udfasningen af konventionel husdyrgødning i økologisk jordbrug, er der kommet skærpede regler for dette i [Brancheanbefalinger for økologiske kvæg og svin](#). Anbefalingerne gælder også for økologisk planteproduktion, hvor der leveres foder til kvæg og svinebedrifter, gennem grovwarefirmaer.

Anbefalingerne sætter grænsen for ikke-afgasset, ikke-økologisk husdyrgødning ved 43 kg udnyttet N pr. ha. Grænsen er 65 kg udnyttet N pr. ha, hvis den ikke-økologiske husdyrgødning er afgasset på biogasanlæg, eller hvor mindst de 22 kg udnyttet N kommer som afgasset ikke-økologisk husdyrgødning.

Samtidig er det indført, at økologer, der leverer eget husdyrgødning og plantematerialer til biogasanlæg kan tage samme mængde totalkvælstof tilbage fra biogasanlægget, som man har leveret ind. Denne mængde kvælstof i afgasset gødning tæller ikke med, når man skal opgøre, om grænserne på 43 og 65 kg udnyttet N fra ikke-økologisk husdyrgødning er overholdt. Denne kvælstofmængde kalder vi for "balance-N" og kan bruges på bedriften, som var det ens egen økologiske gødning.

Balance-N-gødningen kan ikke sælges videre som økologisk til andre bedrifter. Sælges den afgassede gødning videre, vil det have status som konventionel gødning, hvis det kommer fra et anlæg, der ikke er økologisk certificeret. Gødning fra økologisk certificerede biogasanlæg, der handles videre, vil have den økologiprocent, som anlægget kan dokumentere.

Det kan være svært at overskue, hvordan man sikrer, at disse anbefalinger bliver fulgt for økologer, der får afgasset gødning fra biogasanlæg. Derfor har vi udarbejdet et regneark, der kan bruges i planlægningen af, hvor meget afgasset gødning der er plads til på den enkelte økologiske bedrift i en kommende planperiode.

I Mark Online er der også lavet faciliteter, så man gennem sæsonen kan følge, hvor stor en andel af den tilladte ramme ifølge brancheanbefalingerne, der er blevet udnyttet.

Det skulle gerne gøre det overskueligt og sikkert at håndtere gødningsforsyningen i overensstemmelse med brancheanbefalingerne.

Nye gødningsregler 2022

Video: Se de nye regler for gødning i branchebefalingerne

Download regneark til planlægning

Regnearket er opdelt i en fane med "Forudsætninger" og en med "Samlet opgørelse".

I fanen "Forudsætninger" indtastes basisværdier som bedriftsstørrelse, tilskudsbaseret kvælstofloft og kvælstofværdier for de biomasser, der er i spil.

I den "Samlede opgørelse" indtaster man mængderne af de forskellige produkter, og øverst kan man så følge om branchebefalingerne og de økologiske kvælstoflofter er overholdt.

En forudsætning for at kunne gennemføre beregningerne er, at biogasanlægget, der leverer den afgassede gødning, oplyser hvor stor en procentdel af kvælstoffet i den afgassede gødning, der kommer fra konventionel husdyrgødning. Første trin er således, at man får skaffet det tal fra biogasanlægget.

Husk også, at beregningen kun er relevant, hvis den afgassede biomasse kommer fra et biogasanlæg, der må levere gødning til økologiske bedrifter. Anlægget behøver ikke at være økologi-certificeret, men det afgasser kun biomasser, der matcher med de godkendte gødningsmidler til økologisk jordbrug (jf. økologivejledningens bilag II).

Landbrugsstyrelsen vedligeholder på deres hjemmeside en oversigt over biogasanlæg, der har fået godkendt deres foderplan til at være økologisk hos Landbrugsstyrelsen. [Se skemaer og blanketter.](#)

- Start i fanen "Forudsætninger" med at indtaste oplysninger om bedriftens harmoniareal og hvilket loft for udnyttet N/ha, der køres efter (107 eller 65 kg N/ha).
- Dernæst udfyldes oplysninger om de ikke-afgassede økologiske gødninger, der udbringes på bedriften: Type, total-N/ton, og udnyttelsesprocent.
- Tilsvarende udfyldes for de konventionelle ikke-afgassede gødninger.
- Værdier for afgasset gødning indtastes: Total-N/ton, udnyttelsesprocent og procent af kvælstof, der kommer fra konventionel husdyrgødning.
- Typer og kvælstofindholdet i husdyrgødninger, der leveres fra bedriften til biogasanlægget, udfyldes..
- Typer og kvælstofindholdet i plantematerialer, der leveres fra bedriften til biogasanlægget, udfyldes. Der er indsat nogle eksempler på, hvordan man kan regne kvælstofindholdet ud i plantebiomasser ud fra tal fra fodermiddeltabeller.

Derefter går man til fanen "Samlet opgørelse" og indtaster mængder i tons for de respektive gødninger og plantemateriale. Alle de indtastede værdier for tons husdyrgødning og afgasset biomasse bliver opfattet som udbragt på marken. Der indtastes også kg modtaget total-N i afgasset gødning. Sørg for kun at indtaste mængder for de produkter, der er angivet indholdsværdier for i forudsætningsarket, ellers bliver beregningerne forkerte.

Ud for indtastningscellen for modtaget total-N fra biogasanlægget er der en hjælpeboks, der viser, hvor meget ekstra total-N, der er plads til at modtage fra biogasanlægget, efter de forskellige N-lofter, der skal tages højde for. Den mindste værdi viser, hvad der er plads til, for at alle N-lofter er overholdt.

Øverst i "Samlet opgørelse" kan man nu se, hvordan bedriften ligger i forhold til grænserne for:

- Ikke-afgasset ikke-økologisk husdyrgødning (43 kg N-reglen)
- Sum af ikke-afgasset og afgasset ikke-økologisk husdyrgødning (65 kg N-reglen)
- Loft for udnyttet N (jf. tilskudsreglerne)
- Loft for total-N (170 kg / ha jf. økologiforordningen).

Hvis opgørelsen viser overskridelser (cellerne går fra grøn til rød) eller på anden vis ikke er tilfredsstillende, kan man nemt ændre på de indtastede mængder, indtil man har nået sit mål og kan se, hvor meget af de forskellige gødningstyper samt leverancer fra biogasanlægget, man skal gå efter i den kommende periode.

Regnearket udregner, hvor meget afgasset gødning i tons, der samlet skal modtages og udsprede, og hvor meget det bliver i gennemsnit pr. ha (blå celler). Med det i hånden kan man derefter sørge for at aftalerne med biogasanlægget passer til de mængder, der lever op til branchebefalingerne.

Regnearket er til fri afbenyttelse, og brugen er på eget ansvar. Tab og erstatningskrav som følge af brugen af regnearket kan ikke rejses overfor Innovationscenter for Økologisk Landbrug, SEGES Innovation eller andre.

Opdateringer i Mark Online

I Mark Online er de nye grænser for udnyttet N i konventionel husdyrgødning indlagt ind i økologifsnittet i nøgletallene.

Nøgletal: Økologi		
N-kvote		
Max øko org. N-kvote (65/107)	3.970 Kg	99,74 Kg/ha
M - N-kvote efter korrektioner	3.970 kg	99,7 kg/ha
N-regnskab		
Udn. N i konv. husdyrgdn. pr ha	22 kg/ha	43,0 Max
Udn. N i konv. husdyrgdn. inkl afgasset pr ha	25 kg/ha	65,0 Max
Udn. N i konv. husdyrgdn. i alt	889 kg	1.711,4 Max
Udn. N i konv. husdyrgdn. inkl afgasset i alt	990 kg	2.587,0 Max

Mængden af udnyttet N fra konventionel **ikke-afgasset** gødning finder programmet i 'Udn.N i konv.husdyrg pr. ha', hvor grænsen på de 43 kg N pr. ha vises i højre kolonne.

Mængden af udnyttet N fra konventionel **afgasset gødning** finder programmet i 'Udn.N i konv.husdyrg inkl. afgasset pr. ha', idet mængden er lagt sammen med det ikke-afgassede og dermed er den tilhørende max-grænse 65 kg N pr. ha, som vises i den tilhørende højre kolonne.

Mark Online kan også tage højde for mængden af udnyttet N i husdyrgødning leveret fra bedriften til biogasanlægget (balance-N-beregning) ved at hæve max-grænsen for konventionel husdyrgødnings-N for bedriften. Det sker i det øjeblik bedriften afsætter egen gødning til et fælles biogasanlæg. Mængden af udnyttet N afsat indregnes, hvorved den hævede maxgrænse vises automatisk i nøgletalsskemaet.

N-kvote		
Max øko org. N-kvote (65/107)	3.970 Kg	99,74 Kg/ha
M - N-kvote efter korrektioner	3.970 kg	99,7 kg/ha
N-regnskab		
Udn. N i konv. husdyrgdn. pr ha	22 kg/ha	43,0 Max
Udn. N i konv. husdyrgdn. inkl afgasset pr ha	25 kg/ha	75,4 Max
Udn. N i konv. husdyrgdn. i alt	889 kg	1.711,4 Max
Udn. N i konv. husdyrgdn. inkl afgasset i alt	990 kg	2.999,4 Max

Hvis øko-bedriften også leverer anden kvælstofholdig biomasse til biogas-anlægget bliver dette kvælstof dog pt. ikke regnet med i hvor meget max-grænsen skal hæves på grund af balance-N.

I praksis vil man udveksle input/output-balance-N ud fra mængden af total-N, så der kan komme lidt afvigelse mellem opgørelsen og praksis, når Mark Online regner med forskellig udnyttelsesprocent for biomasser leveret til biogasanlægget og for afgasset gødning modtaget fra biogasanlægget.

Emneord

Biogas

Gødningsplanlægning og -regler

Økologi

Publiceret: 14. december 2022

Opdateret: 14. december 2022

Vil du vide mere?

Erik Fog

Landskonsulent

Innovationscenter for Økologisk Landbrug P/S

eikf@icoel.dk

Sven Hermansen

Chefkonsulent

Innovationscenter for Økologisk Landbrug P/S

sher@icoel.dk

Niels Petersen

IT seniorkonsulent

SEGES

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Innovationscenter for Økologisk Landbrug udvikler ny viden og løsninger til landmænd og rådgivere. Sammen udvikler vi et mere bæredygtigt landbrug.

SEGES Innovation P/S Tlf. 8740 5000
Agro Food Park 15 Fax. 8740 5010
8200 Aarhus N Email info@seges.dk

